

Tagozatos Ének-zene 2. osztály

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 65 óra
Előzetes tudás	Legalább 10-15 népi énekes játék, gyermekdal, mondóka ismerete. Gyermekvers kifejező előadása. Jó éneklési készség az életkornak megfelelő hangmagasságban és hangterjedelemben (c'–c''), pontos hangátvétellel.	
A tematikai egység nevelésfejlesztési céljai	Az egy- és többszólamú éneklési készség fejlesztése c'– d'' hangterjedelemben. Alapvető fejlesztési cél a dalok szövegtartalmat kifejező megszólaltatása, a szép éneklés, egységes hangzás kialakítása helyes légzéssel és artikulációval, pontos dalkezdéssel és zárással. A népzenei anyag, a népi gyermekjátékok és a gyermekdalok megszólaltatása mozgással, néptáncsal, valamint szabad mozgásos improvizációval. Többszólamú művek énekeltetése. Hangszeres kíséret alkalmazása a zenei anyag megszólaltatásában.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>ÉNEKLÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE: Megfelelő testtartás, helyes légzés és artikuláció, érthető szövegmondás. Homogén hangzás kialakítása, tiszta intonáció. Kifejező előadásmód, helyes frazeálás. Dalkezdés megadott hangról és tempóban, pontos indítással. Beéneklő gyakorlatok az óra eleji ismétlés, az alkalmazó rögzítés anyagához kapcsolódóan. Éneklés c'– d'' hangterjedelemben, egyenletes tempóban. <i>Többszólamú éneklési készség fejlesztése:</i> A többszólamú éneklés kezdetei: második szólamként tartott hang éneklése, kérdés-felelet játékok, dallamosztinátók, ritmosztinátók, hangszeres kísérek, kánonok, egyszerű biciniumok, quodlibetek stb. Bevezetés az iskolai kóruséneklésbe.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gyermekversek, szókincsbővítés, érthető szövegejtés, helyes artikuláció <i>Matematika:</i> páros számok.</p>

A DALTANÍTÁS MÓDSZEREI:

Hallás utáni daltanítás.

Daltanítás jelrendszerről.

ZENEI ANYAG:

Legalább 100 dallam éneklése emlékezetből, pontos intonációval csoportosan és egyénileg is. Az éneklést sok mozgás, játék, néptánc és szabad mozgásos improvizáció kíséri.

Népi gyermekjátékok:

Mondókák, kiolvasók, csujogatók, sétálók, szerepváltó és párcserélő körjátékok, leánykérő játékok, hidas játékok, különféle vonulások stb. bi-, tri-, tetra- pentaton, illetve bi-, tri-, tetra-, penta- hexachord hangkészlettel.

Magyar népdalok:

Névnaphosszöntők, csúfolódók, tréfás dalok, párosítók stb. pentaton, pentachord, hexachord hangkészlettel.

Megzenésített versek, megszövegesített olvasógyakorlatok, illetve biciniumok, népdalfeldolgozások:

Kodály Zoltán: Kis emberek dalai, Bicinia Hungarica I–IV., valamint Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő, Szőnyi Erzsébet, Kerényi György, Papp Lajos stb. művei.

Más népek dalai az alábbi kiadványok alapján:

Forrai Katalin: Szomszéd népek dalai

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok I–II.

Olvasógyakorlatok, intonációs gyakorlatok az alábbi kiadványok alapján:

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.

Kodály: Énekeljünk tisztán!

Kodály: 24 kis kánon a fekete billentyűkön

Erkölcstan:

szabálytudat erősítése.

Környezetismeret:

környezetünk, állatok, növények a gyermekdalokban, népdalokban.

Dráma és tánc: népi gyermekjátékok, szerepjátékok, népdal és néptánc kapcsolata.

Vizuális kultúra:

térérzékelés, a népi tárgykultúra.

Testnevelés és sport:

mozgás, tánc, játék, mozgáskoordináció.

	Testtartás, légzés, artikuláció, frazeálás, intonáció, beéneklés. Gyorslassú, halk-hangos, magas-mély, kérdés-felelet, kezdőhangzáróhang ellentétpárok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gyermekdal, népdal, quodlibet, kánon, bicinium, olvasógyakorlat. Egyenletes mérő, tempó.
	Hangmagasság, dallam, dallamfordulat, dallamrajz, motívum, dallamsor, kíséret, osztinató, alsó szólam, felső szólam.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Kisgyermekkor zenei élményanyag. Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó (testi) nagymozgások, hangutánzó dallam és ritmusmotívumok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Koordinált ritmikus mozgás, térérzékelés, egyenletes mérő, tempóváltozások érzékelése és reprodukciója, metrikus és kis formai egységek érzete. Énekes és ritmikus improvizációs feladatok önálló és csoportos megvalósítása. Dallammotívum-variációk és ritmusvariációk megszólaltatása. Ritmus- és dallamhangszeres, mozgás-improvizációs készségek kialakítása. A belső hallás fejlesztése. A zene és a szöveg, a zene és a mozgás, a zenei és a képi kifejezés összekapcsolása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gyermekversek, szókincsbővítés.</p> <p><i>Matematika:</i> relációk, kisebb-nagyobb, pótlás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> ritmus a vizuális kultúrában.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, tánc, játék, mozgáskoordináció, mozgásimprovizáció.</p>
<p>MOZGÁSFEJLESZTÉS: Koordinált ritmikus mozgás, térérzékelés fejlesztése. Egyenletes mérőütés alkalmazása. Tempóváltozások érzékelése és reprodukciója. Metrikus és kisebb formai egységek érzékelése. Játékos feladatok megoldása tanult ritmusokkal és hangokkal. Egyszerű tánclépések (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatása (kéz és láb által). Motorikus képességek fejlesztése és az ütemhangsúly érzékeltetése változatos mozgással és ütemezéssel. Hangrelációk érzékeltetése nagymozgással, reláció térbeli mutatóival, kézzel. GENERATIVITÁS FEJLESZTÉSE: Motívumokhoz, dallamsorokhoz kapcsolódó azonosságok, hasonlóságok, különbözőségek, ismétlődés, variáció (ritmikai, tempóbeli, dinamikai, dallami, karakterbeli) megfigyeltetése és tudatosítása. Kérdés-felelet, valamint dallami párbeszéd alkotása pentaton, pentachord, hexachord és diatonikus fordulatokkal (szolmizálva is),</p>		

<p>dallami kiegészítés. Megadott szövegekre (pl. versek) ritmus és dallam rögtönzése.</p> <p>Megadott dallamokhoz variációk fűzése.</p> <p>Képekhez dallam és ritmus társítása.</p>	
<p>HALLÁSFEJLESZTÉS: Hangrelációk érzékelése és megjelenítése. Ellentétpárok, pl. csend és hang, beszéd és énekhang, hangos és halk, mély és magas, rövid és hosszú érzékelése és reprodukciója. A tanult dalokból a dallam kiemelésének képessége:</p> <ul style="list-style-type: none"> – két-, három- és négyfokú dallamfordulatok: s-m; s-l; l-s-m; s-m-d; m-r-d; r-d-l; m-r-d-l; d-s,-l; d'-s. – ötfokú dallamfordulatok: lá-pentaton (s-m-r-d-l), dópentaton (l-s-m-r-d), lefutó dó-pentachord (s-f-m-r-d), illetve lefutó lá-pentachord (m-r-d-t,-l). – hexachord hangsor. <p>Átmenet nélküli vagy átmenettel történő dinamikai változások (forte, piano, crescendo, decrescendo) érzékeltetése kreatív gyakorlatokkal. Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás, dallamelvonás, dalfelismerés kézjelről, kézvonalrendszerrel stb.</p> <p>ZENEI MEMÓRIA FEJLESZTÉSE: Játékos memóriagyakorlatok megadott ritmus- és dallamfordulatokkal.</p> <p>RITMIKAI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE: Egyenletes mérő és dalritmus együttes hangoztatása (nagy testi mozgással, testhangszerekkel, ritmushangszerekkel). Énekléssel megismert ritmusok, ritmusképletek hangoztatása ritmusnevekkel, testhangszerekkel és ritmushangszerekkel. Ritmososztinató, ritmusolvasás, ritmusfelelgetés, ritmuspótlás, ritmuslánc, ritmusmemoriter. Többszólamú ritmusimprovizáció. Komplex mozgásfejlesztés egyszerű tánclépésekkel (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatásával (nagy mozgásokkal). Ütemhangsúly érzékeltetése ütemezéssel. Gyors, lassú és tempóváltás érzékeltetése.</p>	

Kulcsfogalmak / fogalmak	Egyenletes mérő, tempó, ütem, ritmus. Hangmagasság, dallam, dallamfordulat, dallamrajz, motívum, dallamsor, kíséret. Belső hallás. Azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlés, variáció, rögtönzés, osztinató.
---------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Zenei írás-olvasás, zeneelméleti ismeretek	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Éneklési készség és a hallás utáni daltanulás képessége. 10-15 dalból (énekes játékból) álló repertoár ismerete. Az egyenletes mérőre járás képessége, a magas és mély, valamint a rövid és hosszú hang képzetének megléte.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	Hallás után és jelrendszerről történő daltanulás. A hang szolmizációs elnevezése, a kézjel használata.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Zenei írás-olvasás, zeneelméleti ismeretek	Órakeret 16 óra
céljai	A zeneelméleti ismeretek bővítése. Grafikus notáció, ötvonalas rendszer használatának gyakorlása. A tanult dalok, gyakorlatok megszólaltatása „C” szoprán furulyán.	
Dallami elemek: Szolmizációs hangok: d'-t-l-s-f-m-r-d-t,-l,-s. A szolmizációs hangok kézjele, betűjele, a hangjegyek elhelyezése az ötvonalas rendszerben (kézvonalrendszeren is). Abszolút hangok (ábécés hangok) elhelyezése az ötvonalas rendszerben. A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz, pótvonalak. Hangjegyszár irányának megfigyeltetése, a notáció helyes alkalmazása. Lépés és ugrás megkülönböztetése. <i>Zeneelméleti ismeretek:</i> Violinkulus. Abszolút nevek (ábécés nevek): g-e", valamint <i>fisz</i> , <i>cisz</i> , <i>gisz</i> és <i>bé</i> . Módosítójelek: kereszt, bé és feloldójel. A hangköz fogalma t1, t8, k2, n2 hangközök éneklése, felismerése, építése. A C-dó, F-dó és G-dó használata. Hangsorok: pentaton, pentachord és hexachord.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete. <i>Vizuális kultúra:</i> jelek, jelzések értelmezése.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Zenei írás-olvasás, zeneelméleti ismeretek	Órakeret 16 óra
<p><i>Zenei írás-olvasás:</i> a tanult zenei elemek felhasználásával. A tanult dallam felismerése kottaképről. Kottaolvasás (betűkottás és ötvonalas) belső hallás segítségével, majd éneklés szolmizálva, illetve abszolút nevekkal. Énekelt vagy hangszeren megszólaltatott motívumok, dallamsorok lejegyzése betűkottával, illetve a vonalrendszerbe hangjegyekkel.</p> <p><i>Furulyázás:</i> A furulya hangszer részei, hangindítás, hangok fogásai. Az ábécés nevek megismerése után tanult dalok, gyakorlatok megszólaltatása „C” szoprán furulyán, helyes technikával csoportosan és egyénileg is, F-dóban, G-dóban és C-dóban.</p>		
Kulcsfogalmak / fogalmak	<p>Ritmus, ritmusképlet, szünet. Mérőütés, ütem, ütemmutató, 2/4, 3/4 és 4/4, ütemvonal, ismétlőjel, záróvonal. Vonalrendszer, vonal, vonalköz, pótvonal. Szolmizációs név, kézjel, betűjel, hangjegy, hangjegy szára, notáció. Violinkulcs, abszolút név. Kereszt, bé, feloldójel. t1, t8, k2, n2. C-dó, F-dó, G-dó. Pentaton, pentachord és hexachord. Furulya.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – A befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	<p>Akusztikus tapasztalatok a környezet zörejeiről, hangjairól, emberi hangokról. Hallás utáni tájékozódás térben: irány és távolság megnevezése. Zenehallgatási élmények korai gyermekkorból.</p>	
A tematikai egység nevelésfejlesztési céljai	<p>A zenehallgatásra irányuló figyelem, a koncentráció képességének kialakítása, a zenei emlékezet, a zenei fantázia fejlesztése. A hangszínhallás és a többszólamú hallási készség és formaérzék fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

<p>A FIGYELEM KÉPESSÉGÉNEK FEJLESZTÉSE: Kezdés és befejezés megfigyelése és érzékelése a szabad mozgásban. Különböző tempójú, táncos karakterű klasszikus zenedarabokhoz tánc vagy szabad mozgás rögtönzése. Dinamikai ellentétpárok, hirtelen hangerőváltás megkülönböztetése, fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal. Tempókülönbségek és tempóváltások megfigyelése, összehasonlítása és reprodukciója. A figyelem időtartamának folyamatos növelése.</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> (türelem, tolerancia).</p> <p><i>Környezetismeret:</i> természetünk és környezetünk hangjai, hangutánzás.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> dalszövegekhez kapcsolódó</p>
<p>A HANGSZÍNHALLÁS ÉS A TÖBBSZÓLAMÚ HALLÁS FEJLESZTÉSE: Természetünk és környezetünk hangjainak felismerése. Az emberi hang magasságának (magas, mély) és hangszínének (gyermek, női és férfi) megkülönböztetése. Szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar hangzásának megkülönböztetése. Gyermekkórus, női kar, férfikar, vegyes kar hangszínének megkülönböztetése. Az élő zene és a gépzene hangzásának megkülönböztetése. A hangvilla hangja. A hangszerek hangjának felismerése: furulya, citera, zongora, hegedű, mélyhegedű, gordonka (cselló), nagybőgő, fuvola, gitár, dob, triangulum, réztányér. Ritmushangszerek kezelése. Tanult dalok felismerése különböző hangszerek megszólaltatásában.</p> <p>INTELLEKTUÁLIS MUNKA: A formaérzék fejlesztése, zenei elemzés a következő fogalmak használatával: azonosság (ismétlés/visszatérés), hasonlóság (variáció) és különbözőség. Egyszerű forma ábrázolása formaképlettel vagy rajzzal. Különböző karakterek zenei ábrázolásának megfigyelése és magyarázata. Ellentétpárok felismerése: staccato-legato, forte-piano, egyszólamútöbbszólamú, szóló-együttes. A dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték, báb). A zene keltette gondolatok vizuális megjelenítése (festés, formázás).</p> <p>NÉPZENE: Egyszerű népi hangszerek (dobok, sípok, húros hangszerek) készítése. Néptáncdialektusok.</p>	<p>dramatizált előadás, szabad mozgásos improvizáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> élmények vizuális megjelenítése.</p>

Kulcsfogalmak / fogalmak	<p>Kezdés, befejezés, hangerő, hangerőváltozás, tempó, tempóváltás. Ellentétpárok: staccato-legato, forte-piano, egyszólamú-többszólamú, szóló-kórus, szólóhangszer-zenekar.</p> <p>Azonosság (ismétlés/visszatérés), hasonlóság (variáció), különbözőség.</p> <p>Hangszerek: furulya, citera, zongora, hegedű, mélyhegedű, gordonka (cselló), nagybőgő, fuvola, gitár, dob, triangulum, réztányér. Hangvilla.</p> <p>Gyermekkar, nőikar, férfikar, vegyeskar. Népzene – néptánc.</p>
---------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	

A tematikai egység nevelésfejlesztési céljai	<p>Zeneművek jellegének, karakterének megkülönböztetése az ismétlődő zenehallgatások során.</p> <p>Esztétikai és érzelmi kompetencia fejlesztése a tanult énekes anyag segítségével, valamint azok vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerésével.</p> <p>Az életkornak megfelelő zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban, figyelve a műfaji és stílusbeli sokszínűsége.</p> <p>Cselekményes és programzene feldolgozása, a szereplők jellemének zenei eszközökkel történő azonosítása.</p>
---	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>ZENEHALLGATÁSI ANYAG Az osztály énekes és generatív tevékenységeihez, valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan.</p> <p><i>Természetünk és környezetünk hangjai, benyomások a zenéről:</i> csend és hang/zaj/zörej, beszéd és ének, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély stb.</p> <p><i>Népzene:</i> A tanult magyar gyermekdalok, népdalok eredeti felvételekről, illetve kortárs népzeneészek, gyermekek előadásában (pl. regölés, galgamácsai gyermeklakodalmas), más népek zenéi. Népdalok feldolgozásai (válogatás Bartók Béla: Gyermekeknek című sorozatából, Kodály Zoltán és Bárdos Lajos gyermekkaraiból, biciniumaiból).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Zeneművek tartalma, cselekménye. Szereplők jellemábrázolása.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> cselekményes zenék, programzenék dramatizált megjelenítése, pl. bábozás, pantomim</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> élmények vizuális megjelenítése</p>

<p>Bartók B.: Mikrokozmosz – részletek Bartók B.: Gyermek- és női karok – Héjja, héjja, karahéjja!, Cipósütés; Lánycsúfoló; Legénycsúfoló Kodály Z.: Gyermekkarok – Héja, Katalinka, Gólya-nóta, Táncnóta, Méz, méz, méz, Túrót eszik a cigány; Lengyel László; Karácsonyi pásztortánc; Esti dal (gyermek-/női kari, vegyes kari és férfikari változat) Kurtág Gy.: Játékok – részletek</p> <p>A zenehallgatás történhet élő zenei bemutatással vagy felvételtől (audio, videó). A felsorolás a minimális követelményeket határozza meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása alapján bővíthető. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.</p>	<p>.</p> <p>.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p> <p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>Énekes zene, hangszeres zene, vonós, fúvós, ütös, pengetős, billentyűs hangszer, zenei karakter, népdalfeldolgozás A tanulók képesek 100 gyermekdalt és népdalt emlékezetből, a kapcsolódó játékokkal, c’-d” hangterjedelemben előadni. Képesek kifejezően, egységes hangzással, tiszta intonációval énekelni, és új dalokat megfelelő előkészítést követően hallás után és jelrendszerről megtanulni. Képesek többszólamú népdalfeldolgozásokat, biciniumokat, kánonokat csoportban, tisztán énekelni. Kreatívan vesznek részt a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes löktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult dallami és ritmikai elemek felhasználásával képesek motívumokat, dalsorokat improvizálni. Felismerik és lejegyzik a tanult zenei elemeket (ritmus, dallam). Pontosan, folyamatosan szólaltatják meg a tanult ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatokat csoportosan és egyénileg is. Ismerik a violinkulcsot, az ábécés neveket (fisz, cisz, gisz, bé hangokkal együtt), módosító jeleket, az öt- és hatfokú hangsorokat, a tiszta oktáv és prím, valamint a szekund hangközöket. Tájékozódhatnak C-dóban, F-dóban és G-dóban. Szolmizálva éneklük a tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről. Megfelelő előkészítés után hasonló dallamfordulatokat rögtönöznek A dó helyének meghatározása után képesek lekottázni a tanult dalokat emlékezetből, az ismeretlen dallamokat átírják betűkottáról ötvonalas rendszerbe. Helyes technikával és tiszta intonációval szólaltatják meg „C” szoprán furulyán a tanult dalokat, gyakorlatokat csoportosan és egyénileg is. Képesek társaikkal együtt figyelmesen zenét hallgatni.</p>

	<p>Megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek az egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Különbséget tesznek az eltérő zenei karakterek között. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Megkülönböztetik a furulya, citera, zongora, hegedű, mélyhegedű, gordonka (cselló), nagybőgő, fuvola, gitár, dob, triangulum, réztányér, a gyermekkar, női kar, férfikar, vegyeskar hangszínét. Ismerik a hangszerek alapvető jellegzetességeit. Szívesen és örömmel hallgatják újra, felismerik a meghallgatott zeneműveket.</p>
--	--